

היום נלמד בעזרת ה':

כתובות דף ד

(המשך מעמוד קודם)

למדנו בברייתא שבראש העמוד: 'ובשני לא יכנס, ואם מחמת האונס מותר'. הגמרא ביררה מהו ה'אונס'?

ואיבעית אימא... כדתניא: מכיון שכל הסעודה והתכשיטים מוכנים, אם יקברו את המת מיד תחול על החתן או הכלה דיני אבלות, ואז תבטל החתונה כי אבל אסור בנישואין עד תום שבעת ימי האבלות, וכתוצאה מכך תתקלקל הסעודה ולא יהיה מי שיכין לזוג חתונה נוספת. כי אביו של החתן מכין את הסעודה ואימה של הכלה מכינה לה את התכשיטים.

ולכן ממתנינים מלקבור את המת, ואז עדיין אינו 'אבל' אלא 'אונן' שאינו נוהג במנהגי אבלות [אמנם יש לו כמה איסורים אחרים כמו בשר ויין, וכן תשישי המיטה – שאותו התיח חכמים לחתן האונן משום שאם היה אסור בביאה היתה החופה פסולה משום שהיא 'חופה שאינה ראויה לביאה' -שיטמ"ק]. וקודם מכניסים את הזוג לחופה ועורכים את החתונה ולאחר מכן בועל בעילת מצוה, ולאחר מכן קוברים את המת. ואז הוא ממשיך את שבעת ימי המשתה שלו ורק נוהג אבלות בצנעא (כמו אבל שחל 'רגל' באמצע ימי האבלות שלו, שהרגל דוחה את האבלות בפרהסיא אבל דברים שבצנעא נוהג). ולאחר שבעת ימי המשתה הוא נוהג שבעת ימי אבלות.

וזוקא אביו של חתן: הגמרא מבארת את דברי הברייתא, שדוקא כשמת ההורה האחראי על החתונה של הזוג וכנ"ל.

*

לא שנו אלא שנתן מים על גבי בשר: כל מה שאמרה הברייתא שאם הבשר נשחט מכניסים את המת לחדר וכו' - דוקא שכבר נתנו עליו מים שאז הוא ממחר להתקלקל, וכבר אי אפשר למכור כמות גדולה של בשר כל כך מהר.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

ואלא דרב חסדא היכי משכחת לה: הרי בכרך (= עיר גדולה) בכל מקרה ניתן למכור את הבשר, ואילו בכפר בכל מקרה לא ניתן למכור אותו? הגמרא מתרצת: בעיירה כמו 'מתא מחסיא' שהיא בין כפר לכרך.

*

וכן מי שפירסה אשתו נידה: כלומר חתן שכלתו נכנסה לחופה כשהיא נידה.

דרש רבי יוסף... לא שבו אלא שלא בעל: מה שנאמר בברייתא (האחרונה) שהוא ישן בין האנשים והיא ישנה בין הנשים דוקא כשעדיין החתן לא בעל אותה.

הגמרא מקשה: הרי מפורש בברייתא שחתן אבל בועל בעילת מצוה ופורש והוא ישן בין האנשים וכו'? **ומתרצת:** רבא דיבר על חתן שפירסה כלתו נידה, שאם הוא הספיק לבעול פעם אחת ולאחר מכן היא פרסה נידה הם יכולים לישון ביחד ולא חוששים שיבוא עליה כי יצרו לא תוקפו כל כך.

והא 'וכן' קתני: הרי הברייתא אמרה 'וכן' מי שפרסה אשתו נידה, דהיינו כמו במקרה הראשון של חתן אבל שבועל בעילת מצוה ופורש שהוא אסור לישן עם אשתו ביחד - כך בחתן שאשתו נידה גם אם הוא בעל בעילה אחת ופירסה נידה אסורים לישון ביחד?

הכי קאמר וכן וכו': כלומר ה'וכן' בא לומר שיש עוד מקרה שבו הדין הזה ש'הוא ישן בין האנשים וכו' שווה, אך המקרים אינם שווים.

למימרא דאבלות קילא ליה מנידה: לפי דברי רבא יוצא שבאיסור נידה אנו לא חוששים שיצרו של החתן יתגבר עליו (לאחר שבעל פעם אחת) כי הוא איסור חמור שעונשו כרת, אבל באיסור אבלות שהוא קל יותר אנו חוששים שמא יצרו יתגבר עליו (אפילו לאחר שבעל פעם אחת) ולכן הוא אסור לישון עם אשתו.

אך הרי מצינו להיפך, שבאבלות מקילים יותר בדיני 'הרחקות' שבין איש לאשתו מאשר בנידה, ולכאורה משום שאבלות חמורה יותר מנידה ולכן לא חוששים שיצרו יתגבר עליו?

חוץ ממזיגת הכוס: הושטת הכוס לבעלה. דברים אלו יש בהם משום חיבה יתירה.

אין אדם רשאי לכופף את אשתו: בימי אבלותה.

כאן באבלות דידיה כאן באבלות זידה: באמת אבלות קלה יותר מנידה, ולא היה מקום להתיר דברים של חיבה וכן לא לישון ביחד, אלא שכל זה באבלות של הבעל – שעליה דברה הברייתא בעמוד א', אבל באבלות של האישה – שעליה מדברת הברייתא הנוכחית (שאינו רשאי לכוף אותה כשהיא אבילה), אנו מקילים יותר בדברים של חיבה, משום שגם אם יצרו תוקפו היא לא תשמע לו.

והא אביו של חתן או אימה של כלה קתני: בברייתא שבעמוד א' – ואם כן היא מדברת גם על אבלות של האישה שמתה אימא שלה, ובכל אופן אסור להם לישון ביחד?

הגמרא מתרצת: הוראה זו הולכת על שאר הדינים שבברייתא – שאם מתה אימה של כלה מכניסים את המת לחדר וכו', אבל באמת לענין שינה בחדר אחד הם מותרים.

והתניא... אלא כופה מטתו: הופך את מיטתו, זהו אחד מדיני האבלות (אמנם אינו נוהג בזמננו).

בברייתא זו לא כתוב שכשהוא אבל הוא ישן בין האנשים וכו'. משמע שאין הבדל בין אבלות שלו לשלה?

הגמרא מתרצת שצריך להגיה את הברייתא ולהוסיף בה את הדין הזה של שינה בנפרד באבלות שלו.

והוא 'וכן' קתני: הברייתא משווה את הדינים שלו לשלה באומרה 'וכן היא שמת חמיה או חמותה'?

והא 'עמו' קתני: הרי הברייתא אומרת שכשמתו אביו או אמו של בעלה היא נוהגת 'עמו' אבלות, ולכאורה הכוונה בחדר אחד (אך לא במיטה אחת ממש שהרי אסורים בתשמיש-רשב"א)?

באפה נהוג אבילותא: אשתו של חייא היתה אבילה ואמר לו רב: בפניה תנהוג אבלות משום כבודה, אבל מחוץ לבית אינך צריך לנהוג באבלות.

הגמרא מביאה תירץ נוסף על הקושיא בין הברייתות לפי ביאורו של רבא (את הברייתא שבעמוד א שאבלות קלה מנידה ואילו בברייתא השניה מבואר שהיא חמורה יותר):

רב אשי אמר: באמת אבלות חמורה יותר מנידה ואין חשש שיבואו ללזלזל בה, ולכן אשתו של האבל מותרת למזוג לו את הכוס וכו' כמבואר בברייתא השניה, אבל בברייתא הראשונה מדובר בחתן אבל שהאבלות שלו קלה בעיניו, ולכן אנו מחמירים עליו מחשש שיתקוף עליו יצרו.

עד שיצא מפתח הבית: נחלקו הדעות ממי חלה האבלות: האם מיציאת המת מפתח הבית, או מסתימת הגולל (= הכיסוי) של הקבר.